

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 20269/2022
29.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиле – противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Маја Ружић, адвокат из ..., против туженог – противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Бојан Јовић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права и издржавања, одлучујући о ревизији туженог – противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 244/2022 од 16.06.2022. године, у седници одржаној 29.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог – противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 244/2022 од 16.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници П2 195/21 од 08.04.2022. године, првим ставом изреке, разведен је брак закључен између тужиле – противтужене и туженог – противтужиоца дана ...2013. године у ..., уписан у матичну књигу венчаних која се води за матично подручје ... под текућим бројем .. за 2013. годину на основу члана 40. Породичног закона. Ставом другим изреке, мал. деца парничних странака ВВ и ГГ, поверени су ради самосталног вршења родитељског права тужили – противтуженој као мајци мал. деце и одлучено да ће се са сваком променом адресе мајке и мал. деца мењати пребивалиште и наређено је туженом – противтужиоцу да тужили – противтуженој одмах преда мал. ГГ као родитељу који треба да врши родитељско право. Трећим ставом изреке, уређен је начин контакта између туженог – противтужиоца као оца и мал. деце на начин ближе описан у том ставу изреке. Четвртим ставом изреке, обавезан је тужени – противтужилац да на име свог доприноса за издржавање мал. ГГ и мал. ВВ плаћа износ од по 15.000,00 динара месечно и то најкасније сваког 10. у месецу за текући месец уплатом на текући рачун законског заступника мал. деце мајке од подношења тужбе 30.07.2021. године, па убудуће све док ова обавеза по закону траје или док се одлуком суда не измени, а заостале, неисплаћене рате тужени – противтужилац је у обавези да исплати одједном. Петим ставом изреке, одбачен је противтужбени захтев туженог – противтужиоца у делу којим је тражио да се заједничко мал. дете ВВ повери мајци на самостално вршење родитељског права и да са сваком променом адресе мајке и мал. дете које јој је поверено мења пребивалиште. Шестим ставом изреке, одбијен је противтужбени

захтев туженог – противтужиоца у делу којим је тражио да се заједничко мал. дете ГГ повери оцу на самостално вршење родитељског права и да са сваком променом адресе туженог и мал. дете које му је поверено мења пребивалиште, као и да се уреди начин виђања између мал. ВВ са туженим као оцем и мал. ГГ са тужиљом као мајком, на начин ближе описан у том ставу изреке и сваки родитељ да издржава дете које му је поверено на самостално вршење родитељског права. Седмим ставом изреке, обавезан је тужени – противтужилац да тужиљи – противтуженој на име трошкова поступка исплати износ од 2.660,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је преко досуђеног до траженог износа од 60.820,00 динара, захтев одбијен. Осмим ставом изреке, одбијен је захтев туженог – противтужиоца за накнаду трошкова поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 244/2022 од 16.06.2022. године, ставом првим изреке, жалба туженог - противтужиоца је делимично усвојена и првостепена пресуда преиначена у делу одлуке којим је обавезан тужени - противтужилац да на име доприноса за издржавање мал. ГГ плаћа месечно 15.000,00 динара, тако што је одбијен тужбени захтев да тужени - противтужилац на име доприноса за издржавање мал. ГГ плаћа месечно износ од 15.000,00 динара за период од подношења тужбе до пресуђења, док је у преосталом делу жалба одбијена и првостепена пресуда у преосталом побијаном непреиначеном делу одлуке о главним захтевима странака и одлуке о трошковима поступка, потврђена. Другим ставом изреке, одбијен је захтев туженог - противтужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у делу којим је одбијена жалба туженог и потврђена првостепена пресуда, тужени – противтужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП на коју се ревизијом указује, јер је другостепени суд одлучивао без расправе на основу чињеничног стања утврђеног у првостепеној пресуди, па повреде нису учињене пред другостепеним судом због ког разлога би се ревизија могла изјавити на основу члана 407. став 1. тачка 3. тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак ...2013. године, у којем је рођено двоје деце, мал. ГГ ...2015. године и мал. ВВ, рођен ...2019. године. Тужилја је ...2021. године напустила заједницу живота са туженим и са мал. ВВ отишла да живи код својих родитеља, док је мал. ГГ остао да живи у домаћинству код оца и очевих родитеља. Према налазу и мишљењу надлежног органа старатељства, мал. деца не треба да се раздвајају у овом узрасту због незнатне разлике у годинама, да није у њиховом интересу да се раздвајају већ да остану заједно јер би у супротном једно дете имало припадност породице са којом живи мајка, а друго припадност очевој породици. Тужени не може да се стара о мал. ВВ због ниског

календарског узраста од две године и од рођења се није раздвајао од мајке. Мал. ГГ, који је остао да живи са оцем и очевим родитељима је изолованији и ради његовог правилног сазревања је потребно да живи у средини са мајком и са братом, у којој ће брже сазрети уз своје вршњаке. Тужила је компетентији родитељ, у односу на оца боље препознаје потребе и емоције мал.деце и може лакше да их задовољи, разуме интересе обоје деце, сарађује и поштује препоруке органа старатељства, док отац не увиђа стварни интерес мал. ГГ и немогућност васпитања у средини у којој мал. дете тренутно живи јер је отац због посла одсутан по цео дан, а мал. дете време проводи са дедом и бабом, и отац је блажи и попустљивији у његовом васпитању. У ситуацији када би отац пружио подршку правилном развоју и расту мал. ГГ и његовом преласку код мајке, мал. дете би се брзо и без трауме навикао на нову средину. Евентуално обављени разговор са мал.ГГ не би утицао на мишљење надлежног органа старатељства јер је реч о детету ниског календарског узраста. Мишљење органа старатељства је да је у интересу мал.деце да буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права уз предложен модел одржавања личних односа мал.деце са туженим. Укупне месечне потребе за издржавањем појединачно утврђене за свако мал. дете у које спадају трошкови исхране, одеће, обуће, хигијене, а за мал. ГГ и за школске активности, износе по 25.000,00 динара. Тужила је на пробном раду у бутику са месечном зарадом од 30.000,00 динара, не поседује непокретну имовину, а тужени остварује зараду месечно у износу од 60.000,00 динара, власник је две куће и стана који издаје у закуп за месечни износ од 100 евра и поседује 6 хектара земље и 2,5 хектара шуме, а нема обавезу издржавања других лица.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је развео брак парничних странака, па је ценећи најбољи интерес малолетне деце, родитељски капацитет странака, њихове породичне, стамбене и материјалне прилике, те узраст деце и њихов узајамни однос са родитељима одлучио да се малолетна деца повере мајци на самостално вршење родитељског права уз уређен модел виђања са оцем и уз обавезу туженог да доприноси њиховом издржавању са по 15.000,00 динара месечно.

Другостепени суд је, прихватајући разлоге првостепеног суда потврдио побијану одлуку у погледу поверавања мал.деце, начина одржавања личних односа мал.деце са туженим као родитељем коме деца нису поверена и обавезе издржавања, док је преиначио првостепену одлуку у делу којим је тужени обавезан да на име издржавања мал.ГГ плаћа месечно износ од 15.000,00 динара од подношења тужбе до пресуђења, тако што је за наведени период одбио захтев за издржавање, имајући у виду да је првостепеном пресудом одлучено о вршењу родитељског права и мал.ГГ који је од престанка брачне заједнице живео код оца поверен тужили на самостално вршење родитељског права.

Врховни касациони суд је оценио да се ревизијом туженог неосновано указује на погрешну примену материјалног права у побијаном делу другостепене пресуде.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о праву детета (Закон о ратификацији конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори број 15/90 и „Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори број 4/96 и 2/97), прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. У смислу одредбе члана 6. став 1. Породичног закона свако је дужан да се

руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Дужност суда да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, руководи најбољим интересом детета, прописана је одредбом члана 266. став 1. истог закона. Пре него што донесе одлуку о вршењу, односно лишењу родитељског права у смислу члана 270. тог закона, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Породични закон у одредби члана 67. прописује да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права које се састоји од дужности и старању о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбом члана 68. - 74. Породичног закона, а суштина свих дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета, што је императив којим су дужни да се руководе.

Сагласно наведеном, најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену су између осталог, узраст и пол детета, жеље и осећања детета обзиром на узраст и зрелост, потребе детета и то: васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и друго, као и способност родитеља да задовољи утврђене потребе.

Према одредбама чланова 76. и 77. став 3. Породичног закона, родитељи родитељско право врше заједнички и споразумно и када не воде заједнички живот, ако закључе споразум о заједничком вршењу родитељског права којим се писмено саглашавају да ће родитељска права и дужности обављати заједнички, међусобним споразумевањем, које мора бити у најбољем интересу детета и ако суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета. Уколико родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права, као у конкретном случају или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем, доноси суд.

По оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право и утврдили најбољи интерес малолетне деце одлучујући да мајка самостално врши родитељско право, а да са оцем одржавају редовне личне контакте према утврђеном моделу предложеном у стручном мишљењу органа старатељства за мал. ГГ, а за мал.ВВ уз оцену свих околности конкретног случаја и уз обавезу туженог за издржавање мал.деце као родитеља коме деца нису поверена.

Процена најбољег интереса малолетне деце, утврђена на основу стручног мишљења органа старатељства који је оцењен у склопу осталих изведених доказа, не доводи се у сумњу наводима ревизије да је дати налаз супротан интересу мал. ГГ. Стручно мишљење прихваћено од стране нижестепених судова, дато је на основу актуелне породичне ситуације и породичних прилика парничних странака, чињенице да је мајка компетентнији родитељ и да у односу на оца боље препознаје потребе и емоције мал. ГГ у чијем је интересу да живи у средини са мајком и са братом и у којој ће брже сазрети уз своје вршњаке. Интерес мал. деце је да живе заједно и да се због незнатне разлике у годинама не раздвајају. Емотивна приврженост мал. детета оцу,

оцењена је са становишта његовог најбољег интереса уз закључак да прелазак код мајке носи мање последице по дете од задржавања постојећег стања, а уз помоћ и подршку оца, то не би представљала трауматично искуство. Због наведеног, ревизијски наводи којима се оспорава налаз и мишљење надлежног органа старатељства, указивањем да интерес мал. ГГ правилно утврђен су неосновани. Наиме, полазећи од утврђеног чињеничног стања, најбољи интерес малолетне деце странака правилно је утврђен сагласно Породичном закону.

Неосновани су ревизијски наводи туженог којим се оспорава правилност побијане одлуке о начину одржавања личних односа са малолетном децом. Наиме, побијаном одлуком је правилном применом чланова 6, 61, 266. став 1. и 270. Породичног закона, уређен начин одржавања контакта туженог са малолетном децом, који модел омогућава одржавање и даље развијање адекватних личних односа између мал. деце и оца, посебно имајући у виду узраст, пол, здравствено стање, емоционалне и развојне потребе деце. У конкретном случају, водећи рачуна управо о добробити малолетне деце странака и њиховом најбољем интересу, а на основу мишљења органа старатељства, одређен је модел одржавања личних односа мал.ГГ са оцем који омогућава развијање блиског и емотивног односа мал.детета са мајком и братом, и истовремено омогућава континуитет у блиским емотивним односима мал.детета са оцем и који ће обезбедити туженом да учествује у чувању, подизању и васпитавању мал. ГГ и да одлучује о питањима која битно утичу на његов живот. Супротно ревизијским наводима, у склопу свих утврђених околности правилно је одређен модел виђења мал.ВВ са оцем, имајући у виду актуелну породичну ситуацију, узраст мал.детета, као и чињеницу да је од престанка заједнице живота мал. дете оца видело неколико пута, због чега је неопходно најпре обезбедити услове за успостављање блиских односа са оцем, ради даљег развијања међусобних блиских и емотивних односа. Овако одређен модел одржавања личних односа мал.деце са оцем свакако је подложен измени када се за то стекну услови у циљу заштите најбољег интереса малолетне деце. Следом наведеног, без утицаја на другачију одлуку су ревизијски наводи о неизвршивости одлуке о начину одржавања личних односа мал.деце са туженим.

Супротно ревизијским наводима, а полазећи од правилно утврђених могућности туженог, као дужника издржавања и потреба мал.деце као поверилаца издржавања, применом критеријума за одређивање издржавања садржаних у члану 160. Породичног закона, и руководећи се њиховим најбољим интересом сагласно члановима 6. и 266. ПЗ, правилно су нижестепени судови оценили да је тужени у могућности да на име доприноса за издржавање мал. деце плаћа по 15.000,00 месечно од својих редовних примања, с обзиром на његове могућности да стиче зараду и стандард којим живи, као и да нема обавезу издржавања других лица. Овим износом обезбеђује се задовољење услова за правилан и потпуни развој мал.деце, у складу са њиховим утврђеним потребама, а при томе се не угрожава егзистенција туженог као дужника издржавања, док ће преостала средства за издржавање деце обезбеђивати мајка која се свакодневно брине о њима, како потребним новчаним износом, тако и доприносом у виду рада и старања које и иначе свакодневно улаже у негу и подизање мал.деце.

Осталим ревизијским наводима туженог оспорава се утврђено чињенично стање, што није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић